

QK. 5/7. 57

B. M.

REGULAS QUASDAM VITAE AC
DEMICAÆ SUIS DISCIPULIS PRAE-
SCRIBERE INCIPIT

Yd
6102

ET PRAETER

INSPECTORES
SCHOLAE GRAUISSIMOS

OMNES

SCHNEEBERGENSIIUM MUSARUM
FAUTORES

VT

ACTUM VALEDICTORIUM

DIE II. MAII HABENDUM ET LUSTRATIONEM
SCHOLAE DIE IX. MAII ET SEQUENTI-
BUS INSTITUENDAM

SUA CONDECORARE VELINT PRAESENTIA

ENIXE ROGAT

DANIEL TRAU GOTT MULLER
RECT. SCHOL. SCHNEEBERG.

LITTERIS CAROLI GUILIELMI FULDAE,
a. r. f. c. i. o. c. c. x. x. x. x. x. v. i.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

* * * * *

Parentibus liberorum salutem curae cordique esse quam maxime, quis est, qui neget? nisi forte quosdam deprehendas, omnem quasi exuentes humanam naturam, et ipsa bruta ferocitate vincentes. At credas etiam, omnes praeceptores probos atque honestos suorum discipulorum, quos liberorum instar diligunt, non vero vili tantum mercede commoti instruant, indefessam agere curam. Quare mirandum non est, quod et tunc praecipue curis angantur sollicitis, si quidam eorum fidei concrediti liberiori aëri sunt committendi, et ad vitam academicam ablegandi. Verba Morhofii quondam celeberrimi et ad fera usque seculum summa cum laude commemorandi huc transcribenda esse censeo, quae sane praeceptorum scholasticorum sollicitudinem depingere possunt. Ita vero ille (a); E scholis in academias tironem nostrum velut in alterum orbem deducimus. Misere iam cum illo agitur, nisi doctrinam illo ordine dignam moresque idoneos afferat. Hic enim prima et ingenii et iudicii ipsi experimenta capiendae, quibus ubi succubuerit, et fortuna et salus eius periclitabitur. At addas etiam; nisi ille crebrasque mali occasiones vitauerit, salus eius et in hac et futura vita periclitabitur. Qua ratione vero pericula eiusmodi auertenda sunt atque declinanda? Multa hic occurrunt neutiquam negligenda, quorum nonnulla et in gratiam eorum Iuuenum, qui nunc ad Musas Lipsienses abeunt, et illorum, qui in posterum e schola nostra honeste erunt dimittendi, annotabo, et ceu documentum mei in illos amoris minus fucati illis tradam. Instruam eos nimirum quibusdam praeceptis, non quidem doctis, sed certe paternis, salutaribus, et ad vitam academicam apprime facientibus. Multos talia praecepta iam iam conscripsisse non nego, et quidem Viros immortalis nominis fama clarissimos (b). At, laureolam in mustaceo me non quaerere, velim tibi persuade-

as,

(a) In Polyhistor, Lib. II, Cap. XI, in init. p. m. 454. (b) e quibus vnicum iam nominasse sufficiat, nempe Godof. Polyc. Mullerum, Gymnasii Zittauensis quondam Directorem solertissimum, ante quosdam vero annos ad errores Herrnhutanorum delapsum, qui Lipsiae a. 1720. edidit: *Die akademische Klugheit in Erlernung aller vier Facultäten der Gelehrsamkeit.*

as, nec me cum Pinello aliisque academi-
arum hostibus facere putes. Academi-
arum enim vilitatem, si quis alius, probe cognitam
habeo atque perspectam. Sed nulla alia praeter sincerum erga
meos discipulos amorem, causa me impellit, ut regulas quas-
dam illis praescribam, quomodo in academiis studia tractare, et
vitam suam instituere debeant. Antequam vero Mentoris susci-
pio partes (c), iisque academias petituris comitem me adiungo,
unicum ex multis praemonendum esse existimo. Et quidem hic
„non meis, sed rursus Morhofii verbis utar, Adeat, inquiringis
„(d), academiam adolescens, sed tum demum, ubi studium scho-
„lasticum feliciter emensus fuerit. Nisi enim haec studia in aca-
„demiam intulerit, rudis hinc stipesque redibit, quibuscunque
„etiam phaleris titulisque ornatus. Nam sane, qui
„olim truncus erat ficulnus, inutile lignum,
„nunc non repente fiet Mercurius. Maturitatem vero ingenii
vix ac ne vix quidem ante togam sumtam et aetatis maturitatem
quis assequitur, adeoque homines immaturi arduis academiae
studiis temere non sunt admouendi. Doctorum praecocium
passim quidem prostant exempla (e): at optimum quodque raris-
simum est (f). Quare eiusmodi rarissimi ingenii homines mirari
quidem, non vero imitari licet. Et praeterea, si etiam sufficienti
adolescens rerum scholasticarum gaudeat scientia, non tamen fa-
cile prudentiam, quae magna sane requiritur, sufficientem habe-
bit ad studia academica rite suscipienda, vitamque academicam
sapienter instituendam. Namque licet optimis optime perpo-
litis sit scientiis, multarumque linguarum cognitionem calleat,
plerumque tamen carebit arte sibi a societate peruersorum cauendi,
seque et sua gubernandi. Hinc saepiuscule optimi deprauantur
iuuenes, qui et raro ad ingenium redeunt. Verbo, si
cum Icaro imprudenti alte volant, cum ipso quoque lapsu graui-
) : (2. ruunt.

(c) Vid. les Avantures de Telemaque par Messire de la Motte Fenelon. (d) loc. cit. p. 455. (e) videantur de iis Henr. Klauisingii Dissert. de Doctis Praecociis, Vitemb. a. 1702. et Praeceptoris mei, quem post mortem etiam venerator, Io. Gottlob Pfeifferi Dissert. ostendens *Σαυμαστόν* in aetate tenera, Lips. a. 1696. nec non D. Goetzii Elogia Praecocium quorundam Eruditorum, et aliorum Virorum Doctorum, Lubec. a. 1709. (f) Cicero de Fin, II, 25.

ruunt. Ne vero opineris, me haecce ideo scribere, vt discipulos per plures annos in schola detineam, et ab academiis auocem. Minime gentium! Istos, qui rite sunt praeparati lubentissime dimitto, quin imo illis abitus auctor suaeorque ipse sum. Nec primus ego sum, iuuenes a praematuris academiis frequentandi pruritu auocans; sed multi viri scholastici suorum salutem amantes iam dudum idem fecerunt (g). Sed sufficiant haec, vt rem ipsam aggredi queam. Cautè nimirum mercari discat iuuenis bene praeparatus, et Mineruae sedem nunc aditurus. Summum cultum adeo infelicissimae illae gentes, multa numina sibi eligentes, Diis suis exhibuerunt, siquidem Plinius, vt alios secum transeam pede, Traianum exinde laudat (h), quia putet; homines Ioui Optimo Maximo debere, quicquid debeant. Quin idem Plinius omnium rerum initium a precibus capiendum esse exclamat (i), quod nihil rite, nihilque prouidenter homines sine Deorum immortalium ope, consilio, honore auspicarentur. O quam religiosa profani hominis verba et Christiano sane digna! Oracula sacra praeter haec saepissime cultum diuinum commendant, et a Deo, omnis salutis et fortunae fonte initium esse capiendum commonstrant, adeo, vt de veritate huius officii, non nisi priuatus omni ratione, dubitare possit. Et sane academiae ciuis, si quis alius, Dei ope indiget, quare etiam a vera luce aberrantes Philosophi *ἠγχιμασίων*, Genium, Apollinem, Pallada et Musas semper venerati sunt. Venerentur itaque potius Numen illud summum, Patrem et Originem Sapientiae (k) christiani Studiosi, quia eius auxilio destituti aut nullam, aut impiam atque perniciosam adipiscuntur eruditionem (l). Et quanta, pro dolor! in rebus publicis Christianis provenit malorum Ilias ex peruersa et impia eruditione! Quam multi eiusmodi docti sua eruditione pessimi-

(g) Scripsit a. 1740. Fr. Nic. Vlrich, Con Rect. Rudolphop. Programma de immaturo academiae candidato, et sibi et reip. litter. pernicioso, quod citatur in Celeberrimi Biedermanni Act. Scholast. Tom. I. p. 378. (h) in Panegyrico Cap. LII. §. 5. (i) loc. cit. cap. 1. (k) Prouerb. II. 6. Ies. XI. 2. Ephef. I. 17. (l) Legenda hic omnino est Godofredi Voekerodt Consultatio II. de Litterarum Studiis, quae in eius Operibus Gothae a. 1705. editis deprehenditur pag. 34. seqq.

peffime vtuntur, adeo, vt ifta quafi gladius fit in manu furientis. Spinozae, Vanini, Socini et innumeri alii exempli loco adduci poffent. Quare neceffarium eit quam maxime, vt ftudiofi, qui Mufis fe dicarunt, cultum diuinum cum cultu fapientiae atque eruditionis coniungant, et potiffimum ab iis fibi caueant, qui honori fibi ducunt, alios peruerfa dogmata docere, aut iis ad libidinem vitamque perditam, fub titulo libertatis, facem praeferre. Potiffimum hac noftra aetate de hac re monendi funt iuuenes, quippe qua omnino exclamandum eit: O Deus immortalis, vbinam gentium fumus; O tempora, o mores! Athei, Epicurei, Indifferentiftae, Naturaliftae, Fanatici et veritatis faerae hoftes vbiuis fere fuos habent fautores atque defenfores. Eos itaque, o mei, cane peius vitetis et angue, et ne latum quidem vnguem a purioribus doctriinis et cultu Dei cafto atque fancto vos auocari patiamini! Pondera argumentorum contra praefentiffimum iftud atque frequentiffimum venenum veftrae femper infixae haereant memoriae; quod timor Dei fapientiae verae fit initium (m); quod Dei fummi mandata vos ad hoc adigant; et quod hic veftrae fortunae ftator atque conferuator vos, fi ipfi ita vifum fuerit, hac ratione fit fortunaturus, aut, ipfius cultu neglecto, omni vere profpero fucceffu fit priuaturus. Quod fi Deum fumum pie religiofeque eit deuenaturi, eiusque legibus vita exprimendis omnem operam adhibituri; nihil porro vobis fit antiquius legibus falutaribus, humanis licet, obferuandis. Dei enim partes gerunt magiftratus in his terris; quare numina faepius et magiftratus et reges vocantur, non quod fint, fed quod ab aeterno numine conftituti locum eius obtineant (n); Quare obtemperetis praeeptis a Sereniffimis Principibus praefcriptis, et debitam obedientiam atque reuerentiam magiftratu academico neutiquam denegetis, fed leges academicas, optimas profecto atque vtiliffimas fancte feruetis. Praefantia academiarum iudicanda eit non e nimia licentia ciuibus concefia, fed e legibus falutaribus. Quare ifti ftudiofi academiis omni-):(3

(m) Pfalm, CXI, 10. (n) Verba haec funt Aug. Buchneri in Notis Ioannis Barclay Iconi Animorum fubicctis p. 8, edit, Dresd. 1680.

mnino sunt dedecori, qui disfluunt luxuria, omnibus criminibus se maculant, sibi que leges rogatas plane non esse, autumant. Quasi vero hominem liberalem, et artibus libero dignis perpolitum deceat, frenum mordere, legesque euertere? Testis hic prodeat in scenam Seneca, egregie scribens (o): Errare mihi videntur, qui existimant, philosophiae fideliter dedito contumaces esse ac refractarios, et contemtores magistratum ac regum, eorumque per quos publica administrantur. Praeterea contemtores legum magistratui academico, pro eo ut par est, poenas graues dependere coguntur, quin imo saepius, ut mali fortunae suae fabri, felicitati suae impedimenta afferunt grauissima, nec non quandoque interitum ipsum. Quis enim istis faueret, qui societatis humanae vincula, leges, dissoluere non erubescunt? Quis istos amore complecteretur, qui, inobedientiae aut criminum foedorum caussa, poenis grauibz aut infamia sunt notati? Alia multa praecepta meis academiae candidatis essent praescribenda, si paginae angustia illa caperet. At iis primae occasione reseruat is ad illa nunc pergo, quae, ut haec scriberem, me commouerunt. Quatuor nimirum e meis academiam nunc petunt, et honeste sunt dimittendi, Auditoresque ipsis conciliandi. Surgat nimirum

I. CHRISTIANVS COLDIZ, Schneeb. Iuuenis praeclara indole et non mediocri dexteritate instructus. A puero in schola nostra adoleuit, (praeter exiguum tempus, quo Norimbergae fuit) et Musicae, Musisque se dicauit. Chori Symphoniaci huc vsque aptus fuit dux, et dotibus eximiis suffultus in studiis scholasticis etiam fecit progressus. Quod si et in posterum Dei auxilium sollicitus quaeret, viresque a Deo concessas bene adhibebit, paupertas ipsi obesse non poterit. Iam rationem studiorum suorum reddet Oratione latina de stylo Lutheri vehementiori excusando, et carmine vernaculo valedictorio. Sequetur eum Iuuenis Musis natus, et summa cum laude ad altiora studia progrediens

II,

(o) Epist. 73.

II. GOTTLOB CONRADUS NIETSCHNER, Eybenst.
Misa. Huius mores et vitam ab initio statim, cum Schneebergam
veni, mihi arrisisse non diffiteor. Modestus est, diligens, et, nisi
me omnia vehementer fallunt, probus. Linguis graeca et latina,
vt et Poësi latina et germanica sensa animi exprimere, admodum
facile ipsi est. Maeste modo, *mi Nietschnere*, probitate, diligentia et
suauibis moribus tuis, certoque sis persuasus, quod Deus, egeno-
rum praesidium, tibi nequam sit defuturus. Asylum iste erit
tuum! De Asylyis vero latine dicit, et nos versibus germanicis va-
lere iubebit. Excipiet hunc Iuuenis sensu celer, promptusque in-
genio

III. HIERONYMUS DAVID FRIEDRICH, Hamburgensis.
Quartus iam agitur annus, cum Patris, Mercatoris Florentissi-
mi, patriae suae, nostrorum montium, amore ducti, iussu Ham-
burgum, vbi a Viris Celeberrimis probe est institutus, reliquit, et huc
commegauit. Ex eo, quo mihi innotuit, tempore semper eum pa-
terno profecutus sum amore, et fideliter ad artes et scientias viam
ipsi monstraui. Nec operam perdidit, sed, aptum nactus audito-
rem, cum insigni voluptate perspexi, quod e schola nostra non si-
ne spe exoptati fructus academiam Lipsiensem salutare, Excellen-
tissimosque ibi Medicos audire possit. Deus eius fortunet diligen-
tiam, vt spem de se conceptam impleat, et aliquando Patriae suae
Illustrissimae sit ornamento. Vltima vice (tribus enim iam vici-
bus e cathedra bene et publice dixit) sermonem habebit latinum de
μισανθρωπείῳ et carmine germanico nos valere iubebit. Vale vlti-
mum itidem sermone ligato, eoque germanico, nobis acclamabit
Iuuenis eximius et laude praestans

IV. IOANNES FRIDERICUS SCHMIDT, Schneeberg.
recitata antea oratione latina de studii historici vilitate et prae-
stantia. A Patre Consultissimo scholae dicatus, et idoneus ad litte-
ras addiscendas deprehensus a coepto curriculo re vlla deterreri
non potuit. Nil et in posterum eum, credo, deterrebit. Eadem,
qua coepit, ire via pergar, et fundamentis in schola nostra iam posi-
tis

tis superstruat altiores scientias. Penetret ad adyta Iustiniani, et sub auspiciis summi numinis quaeuis bona speret. Quintus his se adiunxisset, nisi variae res fuissent impedimento, quo minus citius Lipsiam adeundi propositum capere potuisset. At paucis abhinc diebus cepit istud consilium, et, si quid mea vota valent, feliciter. Loquor de Iuvene praeclarae spei et indefessae diligentiae, CHRISTIANO FRIDERICO WERNERO, Schneeberg. qui vult scholae nostrae fuit portio, et dignus est, qui academiam adeat, et fautores inueniat beneuolos. Omnes hos votis sinceris prosequetur Iuuenis et ipse academiae candidatus dignissimus

V. CHRISTIANUS GOTTLIEB SCHULZE, Hartenst. Schoenburg. id quod faciet oda germanica, habita antea oratione graeca de voce ἀναστάσις.

VI. denique Iuuenis bonae spei, ADOLPHUS FRIDERICUS SPIZNER, Reichenb. Var. agmen claudet, et oratione latina vexationes, quas Luthero hostes intulerunt, recenset, gratiasque Auditoribus Grauiissimis dicit.

Omnes dicent breuiter, ne Auditorum pie colendorum abutantur patientia. Quare confluite crastino die, hora nona audita, VOS OMNES, quos scholae nostrae bene velle nouimus. Sed condecorate etiam vestra praesentia lustrationem scholae die IX. Mai et sequentibus instituendam, et nostros hoc Vestri fauoris documento ad praeclara quaeuis et gratiae mentis studium sic excitari certi sumus atque persuasi. P. P. Schneebergae, die Domin. Iubilate ipsis Calend. Mai.
a. r. f. cio id ccxxxxvi.

